

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375
2 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO SEPTINTUOJU¹
SKIRSNIU
ĮSTATYMAS

2022 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį 2² dalimi:

„2². **Bendroji vardinė šiluminė galia** – visų biomasės kurą deginančių įrenginių vardinė šiluminė galia vienoje katilinėje (elektrinėje), neįskaitant kondensacinio dūmų ekonomizerio galios.“

2. Papildyti 2 straipsnį 11¹ dalimi:

„11¹. **Biomasės kuras** – iš biomasės pagamintas dujinis ir kietasis kuras.“

3. Papildyti 2 straipsnį 35² dalimi:

„35². **Pirmoji miško biomasės surinkimo vieta** – patalpa ir (ar) teritorija, kurioje energijos išteklių rinkos dalyvis laiko, perdirba ir (ar) maišo žaliavas, gautas tiesiogiai iš pirminių miško biomasės gamintojų.“

2 straipsnis. Įstatymo papildymas septintuoju¹ skirsniu

Papildyti Įstatymą septintuoju¹ skirsniu:

„SEPTINTASIS¹ SKIRSNIS
TVARAUS BIOMASĖS KURO NAUDOJIMAS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ
ENERGIJOS GAMYBAI

39¹ straipsnis. Tvaraus biomasės kuro naudojimas elektros energijos, šilumos ir (ar) vėsumos energijos gamyboje

1. Energijos išteklių rinkos dalyviai, eksploatuojantys biomasės kurą naudojančius elektros energijos, šilumos ir (ar) vėsumos energijos gamybos įrenginius, kurių bendroji vardinė šiluminė galia yra 20 MW ar daugiau, kai naudojamas kietasis biomasės kuras, arba yra 2 MW ar daugiau, kai naudojamas iš biomasės pagamintas dujinis kuras, privalo naudoti tik šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytus tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus atitinkantį biomasės kurą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų pagaminta, naudojant šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytus kriterijus atitinkantį biomasės kurą, elektros energija, šilumos ir (ar) vėsumos energija įskaitoma šiais atvejais:

1) apskaičiuojant šio įstatymo 1 straipsnio 4 dalyje nustatytą energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių energijos dalį, palyginti su šalies bendroju galutiniu energijos suvartojimu;

2) vertinant energijos išteklių rinkos dalyvių atitiktį įpareigojimams naudoti atsinaujinančių išteklių energiją;

3) teikiant finansinę paramą už biomasės kuro naudojimą.

3. Iš biomasės kuro pagaminta elektros energija įskaitoma šio straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais, jeigu ji pagaminta laikantis bent vieno iš šių kriterijų:

1) įrenginiuose, kurių bendroji vardinė šiluminė galia yra mažesnė kaip 50 MW;

2) įrenginiuose, kurių bendroji vardinė šiluminė galia yra nuo 50 MW iki 100 MW, taikant didelio naudingumo kogeneracijos būdą, arba įrenginiuose, kuriuose gaminama tik elektros energija, laikantis su geriausiais prieinamais gamybos būdais siejamo energijos vartojimo efektyvumo lygio, kaip apibrėžta 2017 m. liepos 31 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/1442, kuriame pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą [2010/75/ES](#) dėl pramoninių išmetamų teršalų pateikiamos geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados dėl didelių kurą deginančių įrenginių;

3) įrenginiuose, kurių bendroji vardinė šiluminė galia viršija 100 MW, taikant didelio naudingumo kogeneracijos būdą, arba įrenginiuose, kuriuose gaminama tik elektros energija, pasiekiant ne mažiau kaip 36 procentų grynąją elektros energijos įrenginių efektyvumą;

4) taikant biomasės CO₂ surinkimo ir saugojimo technologiją.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyti kriterijai, kurių laikantis iš biomasės kuro pagaminta elektros energija gali būti vertinama šio straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais, taikomi įrenginiams:

1) kuriuose elektros energijai gaminti kaip pagrindinis kuras nenaudojamas iškastinis kuras ir juose nėra ekonomiškai efektyvios galimybės taikyti didelio naudingumo kogeneracijos būdo;

2) kurie pradėti eksploatuoti arba pritaikyti naudoti biomasės kurą po 2021 m. gruodžio 25 d.

5. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyti kriterijai, kurių laikantis iš biomasės kuro pagaminta elektros energija gali būti vertinama šio straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais, netaikomi įrenginiams, apie kuriuos privaloma pranešti Europos Komisijai, vadovaujantis tinkamai pagrįsta elektros energijos tiekimo saugumo rizika.

39² straipsnis. Biomasės kuro atitikties tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams patvirtinimo sistema

1. Energijos išteklių rinkos dalyviai biomasės kuro atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, nepriklausomai nuo biomasės geografinės kilmės, gali patvirtinti pagal šio įstatymo 39⁴ straipsnį naudodami Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą ir (ar) šio įstatymo 39⁵ straipsnyje nustatytą savanorišką nacionalinę schemą.

2. Energijos išteklių rinkos dalyviai, užtikrindami biomasės kuro atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, privalo naudoti masės balanso sistemą, kuri atitinka šio įstatymo 37 straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus.

3. Perdurbant žaliavas, informacija apie jų tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo charakteristikas tikslinama ir produkcijai priskiriama šio įstatymo 37 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

4. Biomasės kuro, pagaminto naudojant atliekas ir liekanas, išskyrus žemės ūkio, akvakultūros, žuvininkystės ir miško kirtimo liekanas, kiekis įskaitomas šio įstatymo 39¹ straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais, jeigu jis atitinka šio įstatymo 39³ straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus. Atliekos ir liekanos, perdurbamos į produktą, iš kurio gaminamas biomasės kuras, taip pat privalo atitikti šio įstatymo 39³ straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus. Biomasės kuras, pagamintas iš atliekų ir liekanų, susidariusių ne miško žemėje, bet žemės ūkio paskirties žemėje, įskaitomas šio įstatymo 39¹ straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais, jeigu energijos išteklių rinkos dalyviai, energijos išteklių biržos operatorius arba valstybės institucijos yra parengę stebėsenos arba valdymo planus, skirtus veiklos poveikio dirvožemio kokybei ir dirvožemio angliai vertinti. Informacija apie šio poveikio stebėjimą ir valdymą pateikiama nepriklausomų auditų, nurodytų šio įstatymo 39⁴ ir 39⁵ straipsniuose, ataskaitose.

39³ straipsnis. Biomasės kuro tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijai

1. Biomasės kuras šiame įstatyme nustatytais atvejais turi atitikti šiame straipsnyje nustatytus tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus, nepaisant to, kurioje šalyje užauginta (gauta) žaliava jam gaminti, ir (ar) biomasės geografinės kilmės.

2. Išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, susidarančių dėl biomasės kuro naudojimo, kiekis, palyginti su išmetamųjų dujų, susidarančių dėl iškastinio kuro naudojimo, kiekiu, turi sumažėti:

1) mažiausiai 70 procentų – kai elektros energija, šilumos ir vėsumos energija pagaminta įrenginiuose, kurie naudoja biomasės kurą ir kurie pradėti eksploatuoti laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d.,

2) mažiausiai 80 procentų – kai elektros energija, šilumos ir vėsumos energija pagaminta įrenginiuose, kurie pradėti eksploatuoti nuo 2026 m. sausio 1 d.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas dėl biomasės kuro naudojimo elektros energijos, šilumos ir (ar) vėsumos energijos gamybos įrenginiuose apskaičiuojamas aplinkos ministro nustatyta tvarka.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyti kriterijai netaikomi elektros energijai, šilumos ir vėsumos energijai, gaminamoms iš komunalinių atliekų.

5. Biomasės kuras negali būti pagamintas iš žaliavų, nurodytų šio įstatymo 38 straipsnio 4, 5 ir 7 dalyse, ir privalo būti pagamintas laikantis šio įstatymo 38 straipsnio 8–12 dalyse nustatytų kriterijų.

39⁴ straipsnis. Biomasės kuro atitikties tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams vertinimas pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą

1. Energijos išteklių rinkos dalyviai, siekiantys gauti savanorišką tarptautinį sertifikatą, kuriuo patvirtinama biomasės kuro ar biomasės kuro žaliavų gamybos atitiktis šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams, turi kreiptis į sertifikavimo įmonę, kuri atlieka sertifikavimą pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą, ir pateikia sertifikavimo įmonei jos prašomą informaciją, pagrindžiančią biomasės kuro atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams.

2. Sertifikavimo įmonė atlieka energijos išteklių rinkos dalyvių, siekiančių gauti savanorišką tarptautinį sertifikatą, nepriklausomą auditą ir išduoda sertifikatą arba pateikia motyvuotą atsisakymą jį išduoti. Sertifikavimo įmonė kiekvienais metais atlieka energijos išteklių rinkos dalyvių, turinčių savanorišką tarptautinį sertifikatą, kuriuo patvirtinama biomasės kuro ar biomasės kuro žaliavų gamybos atitiktis šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams, nepriklausomą auditą. Leidžiama atlikti biomasės kuro iš miško biomasės gamintojų vidaus auditą arba antrosios šalies auditą iki pirmosios miško biomasės surinkimo vietos, siekiant įvertinti atitiktį šio įstatymo 38 straipsnio 8 ir 10 dalyse nustatytiems kriterijams. Audito metu patikrinama, ar naudojamos sistemos yra tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo klastojimo, užtikrinant, kad medžiagos nebūtų tikslingai pakeistos ar išmestos, kad žaliavos ir kuro partija arba jos dalis galėtų tapti atliekomis ar liekanomis, taip pat įvertinamas ėminių dažnumas, metodika ir informacijos patikimumas.

39⁵ straipsnis. Biomasės kuro atitikties tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams vertinimas pagal savanorišką nacionalinę schemą

1. Energijos išteklių biržos operatorius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymu ir energetikos ministro įsakymu patvirtintomis Centralizuotos prekybos biokuru taisyklėmis, kuriose taip pat nustatoma energijos išteklių biržoje prekiaujamo biomasės kuro atitikties tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams pagal savanorišką nacionalinę schemą tvarka:

1) patvirtina atskirų energijos išteklių biržoje prekiaujamų biomasės kuro produktų atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams ir apskaičiuoja šių biomasės kuro produktų ir lyginamojo iškastinio kuro panaudojimo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikį;

2) tikrina energijos išteklių biržos dalyvių pagal šio straipsnio 2 dalį pateiktos informacijos apie atskirus energijos išteklių biržoje prekiaujamus biomasės kuro produktus tikslumą ir patikimumą;

3) parengia metinę ataskaitą apie atskirų energijos išteklių biržoje prekiaujamų biomasės kuro produktų atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams ir parengia užduotį auditoriui ar audito įmonei atlikti energijos išteklių biržos operatoriaus surinktos informacijos nepriklausomą auditą.

2. Energijos išteklių biržos dalyvis, dalyvaudamas savanoriškoje nacionalinėje schemoje, energetikos ministro patvirtintose Centralizuotos prekybos biokuru taisyklėse nustatyta tvarka energijos išteklių biržos operatoriumi pateikia:

1) informaciją apie perkamų ar parduodamų biomasės kuro produktų ar jų gamybai naudotų žaliavų atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams;

2) informaciją, kad medžiagos nėra tikslingai pakeistos ar išmestos, kad žaliavos ir kuro partija arba jos dalis galėtų tapti atliekomis ar liekanomis;

3) duomenis, reikalingus biomasės kuro produktų ir lyginamojo iškastinio kuro panaudojimo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikiui apskaičiuoti pagal aplinkos ministro patvirtintą tvarką;

4) informaciją, naudojamą masės balanso sistemoje pagal šio įstatymo 39² straipsnio 2 dalį.

3. Energijos išteklių biržos operatorius, atlikdamas biržos dalyvių pateiktos informacijos apie jų perkamus ar parduodamus biomasės kuro produktus patikrą, turi teisę:

1) pats tikrinti energijos išteklių biržos dalyvių pateiktą informaciją arba įgalioti tai atlikti auditorius, audito įmones ar nepriklausomus medienos matuotojus;

2) naudoti iki pirmosios miško biomasės surinkimo vietos biomasės kuro žaliavų gamintojo ar energijos išteklių biržos dalyvio atliktą auditą ar pateiktą deklaraciją;

3) pagal duomenų teikimo sutartis gauti duomenis ir informaciją apie nacionalinėje schemoje dalyvaujančius energijos išteklių biržos dalyvius iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos, valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos, Nekilnojamojo turto registro tvarkytojo, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ir (ar) valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenų bazių.

39⁶ straipsnis. Informacijos apie biomasės kuro atitikties tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams įvykdymą teikimas

1. Energijos išteklių rinkos dalyviai savo interneto svetainėse ir (ar) energijos išteklių biržos operatorius savo informacinėje sistemoje skelbia aktualią informaciją apie perkamo, parduodamo ir (ar) gaminamo (jei pagamintas biomasės kuras sunaudojamas 39¹ straipsnio 1 dalyje nurodytų energijos išteklių rinkos dalyvių savo reikmėms ir ūkio poreikiams), biomasės kuro, atitinkančio tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus, kilmės šalį ir pradines žaliavas.

2. Vyriausybės įgaliota institucija turi teisę reikalauti, kad energijos išteklių rinkos dalyviai pagrįstą perkamo ir (ar) parduodamo biomasės kuro ar jo gamybai naudotų žaliavų atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams.

3. Energijos išteklių rinkos dalyviai iki kiekvienų metų balandžio 30 dienos viešajai įstaigai Lietuvos energetikos agentūrai pateikia informaciją apie jų perkamo, parduodamo ir (ar) gaminamo (jei pagamintas biomasės kuras sunaudojamas 39¹ straipsnio 1 dalyje nurodytų energijos išteklių rinkos dalyvių savo reikmėms ir ūkio poreikiams) biomasės kuro atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams, išskyrus informaciją apie energijos išteklių biržoje pirktą ir parduotą biomasės kuro kiekius ir jo atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams, kurią pateikia energijos išteklių biržos operatorius. Viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra apibendrintą informaciją kiekvienais metais teikia Europos Komisijai.

4. Jeigu pateikiama informacija, gauta pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą, arba Europos Sąjungos su užsienio valstybėmis sudarytą dvišalį ar daugiašalį susitarimą, kuriame susitariama dėl šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytų kriterijų, ir Europos Komisija priima sprendimą, kad tokiu susitarimu įrodoma iš atitinkamose šalyse išaugintų (gautų) žaliavų pagaminto biomasės kuro atitiktis tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, arba pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką nacionalinę schemą, kiek toks Europos Komisijos sprendimas yra taikomas, arba pagal šio įstatymo 39⁵ nustatytą savanorišką nacionalinę schemą, kurią pateikia energijos išteklių biržos operatorius, viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra nereikalauja, kad energijos išteklių rinkos dalyviai ar energijos išteklių biržos operatorius pateiktų papildomą informaciją, patvirtinančią, kad biomasės kurui taikomi šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatyti kriterijai yra įvykdyti.

5. Viešosios įstaigos Lietuvos energetikos agentūros prašymu sertifikavimo įmonės privalo pateikti nepriklausomo audito ataskaitą, o energijos išteklių biržos operatorius – metinę ataskaitą, kuriomis remiantis energijos išteklių rinkos dalyviams išduotas savanoriškas tarptautinis sertifikatas arba patvirtinta biomasės kuro atitiktis šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams pagal savanorišką nacionalinę schemą. Jeigu viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra nustato, kad nepriklausomo audito ataskaitoje ar energijos išteklių biržos operatoriaus metinėje ataskaitoje pateikta informacija neatitinka šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytų kriterijų, ji nedelsdama apie tai informuoja atitinkamai Europos Komisiją ir Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą administruojantį subjektą arba Europos Komisiją ir Energetikos ministeriją apie nustatytas neatitiktis.“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos energetikos ministras, Lietuvos Respublikos aplinkos ministras ir Valstybinė energetikos reguliavimo taryba iki 2022 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas